

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 15Sas/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0723100255
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Denisa Slivová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:0723100255.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici v konaní pred sudkyňou Mgr. Denisou Slivovou, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom A. XXX/XX, XXX XX B. C. B., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 27.04.2023, takto

rozhodol:

Súd žalobu zamietá.

Žalobkyni a žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Priebeh administratívneho konania

1. Správny orgán prvého stupňa - Sociálna poisťovňa, pobočka Topoľčany rozhodnutím č. 685/2023-TO-DvN zo dňa 01.02.2023 rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a) piateho bodu zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) vo veci nároku na dávku v nezamestnanosti tak, že žalobkyňa s poukazom na ust. § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a čl. 61 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len nariadenie č. 883/2004) nemá nárok na dávku v nezamestnanosti. Správny orgán prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia citoval ust. § 104 ods. 1, 6 zákona č. 461/2003 Z.z., čl. 61 ods. 1, 2, 5 písm. a) nariadenia č. 883/2004. Uviedol, že dňom 11.11.2022 zaradil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske žalobkyňu do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Dňa 02.11.2022 si žalobkyňa uplatnila nárok na dávku v nezamestnanosti. Uviedol, že podkladom na vydanie rozhodnutia boli údaje v informačnom systéme Sociálnej poisťovne, údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Partizánske potrebné na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti, potvrdenie kompetentnej inštitúcie príslušného členského štátu EÚ- Holandské kráľovstvo a ďalej Vyhlásenie žiadateľa na účely posúdenia zachovania centra záujmov zo dňa 02.11.2022 (ďalej len „vyhlásenie“). Z vykonaného dokazovania ohľadne zachovania pracovných, rodinných, osobných a iných väzieb žalobkyne na Slovensku počas vykonávania zárobkovej činnosti na území iného členského štátu EÚ dospel prvostupňový správny orgán k záveru, že celková dĺžka pobytu na území Holandského kráľovstva, stabilná pracovná situácia a periodicita návratu na územie SR svedčia o tom, že žalobkyňa si počas zamestnania v Holandskom kráľovstve centrum záujmov a bydlisko na území Slovenskej republiky nezachovala, centrum svojich záujmov mala na území Holandského kráľovstva. Zo všetkých dostupných údajov vyplýva, že štátom bydliska žalobkyne na účely aplikácie čl. 61 a 62 základného nariadenia je potrebné považovať štát výkonu zárobkovej činnosti žalobcu. Vzhľadom na to, že bezprostredne pred uplatnením nároku na dávku v nezamestnanosti žalobkyňa neukončila dobu poistenia v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov a počas posledného zamestnania v inom členskom štáte EÚ nebolo jej bydlisko na území Slovenskej republiky, čl. 65 ods. 2 a 5 základného

nariadenia sa na žalobkyňu nevzťahuje a nie je možné použiť pravidlo sčítania dôb poistenia podľa čl. 61 základného nariadenia. Prvostupňový správny orgán taktiež uviedol, že koordináčne predpisy určujú, že po skončení výkonu zárobkovej činnosti by si mali zamestnanci uplatňovať nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte, v ktorom ukončili zamestnanie.

2. Žalovaná rozhodnutím č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 27.04.2023 rozhodla o odvolaní žalobkyne voči vyššie uvedenému rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa rozhodla s poukazom na ust. § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. tak, že odvolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietla a potvrdila rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa. V odôvodnení rozhodnutia poukázala na skutočnosť, že žalobkyňa v období posledných štyroch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t.j. od 01.11.2018 do 31.10.2022 nepreukázala žiadnu dobu poistenia v nezamestnanosti, ktorú by jej bolo možné zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v zmysle § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. V zmysle formuláru U002 bola žalobkyňa poistená podľa holandských právnych predpisov od 01.11.2018 do 31.10.2022, a preto bolo potrebné posúdiť, či je možné takúto dobu zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v zmysle čl. 61 základného nariadenia. V zmysle čl. 61 ods. 1 základného nariadenia by však bolo možné zohľadniť dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú podľa holandských právnych predpisov do celkovej doby poistenia v nezamestnanosti len v prípade preukázania zachovania pevných väzieb a bydliska žalobkyne na území Slovenskej republiky počas výkonu posledného zamestnania na území členského štátu Európskej únie.

Žalovaná bola toho názoru, že správny orgán prvého stupňa dospel k správnej závere, pokiaľ konštatoval, že neboli zachované pevné väzby a bydlisko na území Slovenskej republiky. Žalovaná poukázala na celkové zhodnotenie všetkých zabezpečených dôkazov, t. j. údajov a skutočností známych z rozhodovacieho procesu, z informačného systému žalovanej, z údajov poskytnutých žalobkyňu i v súvisiacich dokladoch, ako aj z údajov vo Vyhlásení, ktoré boli posúdené v súlade s rozhodnutím Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2 z 12.06.2009 s tým, že celková dĺžka pobytu v Holandsku 4 roky (predtým tiež dlhodobu v Spojenom kráľovstve), stabilná pracovná situácia v jednom dlhodobom zamestnaní v Holandsku, nulová história poistenia na Slovenku, prítomnosť blízkej osoby v Holandsku a tiež daňová povinnosť podľa holandských právnych predpisov, boli dôvodne vyhodnotené intenzívnejšie ako ostatné skutočnosti, ktoré žalobkyňa uviedla ako väzby k Slovensku (žalobkyňa v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu poukázala na to, že treba prihliadať na úmysel, ktorý ju viedol k pobytu v Holandsku, štátne občianstvo SR, navštevovanie zdravotníckych zariadení na Slovensku, trávenie celých dovolení na Slovensku, práca z domu posledný mesiac, nerozvíjanie života v Holandsku, nevlastnenie nehnuteľnosti v Holandsku, bývanie v nájme na dobu určitú, absencia uzatvorenia manželstva v Holandsku), ktoré žalobkyňa označila ako väzby k Slovensku. Žalovaná mala preukázané, že počas výkonu zárobkovej činnosti v Holandsku sa žalobkyňa v tom čase tam dlhodobu zdržiavala a žila, spoločne s blízkou osobou (sestrou), pracovala, trávila voľný čas, platila zákonné odvody i dane podľa holandských právnych predpisov. Všetky tieto skutočnosti preukazujú vytvorenie centra záujmov na území Holandska. Žalovaná uvedené skutkové závery vyvodila zo skutkových zistení, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, podľa ktorých žalobkyňa pracovala u zamestnávateľa Hennes & Mauritz Service B. V., išlo o riadny pracovný pomer uzatvorený na neurčitý čas. U toho istého zamestnávateľa pôsobila aj jej sestra. Pracovnú situáciu žalobkyne v Holandsku hodnotila žalovaná ako stabilizovanú. Žalobkyňa je slobodná, bezdetná, v Holandsku sa zdržiavala so svojou sestrou, k rodičom na Slovensko sa vracala na dovolenkový pobyt dvakrát ročne, rodinné väzby teda mala žalobkyňa aj na Slovensku aj v Holandsku. Žalobkyňa nevlastní nehnuteľnosť na bývanie v zahraničí, na území Holandska bývala v podnájme, spoločne so svojou sestrou, bytovú situáciu žalovaná považovala za stabilizovanú v meste Tilburg. Daňové povinnosti si žalobkyňa plnila na území Holandska.

Žalovaná poukázala na to, že pojem „bydlisko“ je v komunitárnom práve potrebné chápať v širších súvislostiach, teda ako miesto, kde sa fyzická osoba trvalejšie zdržuje, kde pracuje, kde sa zdržiavajú jej najbližšie osoby, kde je jej centrum záujmov a tiež kde trávi čas v mimopracovnom čase. Dôležitá na posúdenie bydliska je aj rodinná situácia a rodinné väzby dotknutej osoby ako aj povaha vykonávanej zárobkovej činnosti vo vzťahu k jej trvalosti, stabilite a dĺžke trvania. S poukazom na čl. 1 písm. j) základného nariadenia, podľa ktorého „bydlisko“ je miesto, kde sa osoba býva, žalovaná uzavrela, že počas vykonávania zárobkovej činnosti v Holandsku žalobkyňa zvyčajne bývala v Holandsku, a to spoločne so svojou sestrou.

V závere napadnutého rozhodnutia žalovaná uviedla, že možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte inom, ako v štáte posledného zamestnania, je len výnimkou zo všeobecného

pravidla, ktoré určuje, že nárok na dávku v nezamestnanosti by si mala nezamestnaná osoba prednostne uplatniť v štáte posledného zamestnania, lebo v tomto štáte platila poisťňa pre prípad nezamestnanosti. Tým sa podporí rovnomerné a spravodlivé rozdeľovanie finančných nákladov medzi inštitúciami prijímajúcimi poisťňu a následne medzi inštitúciami vyplácajúcimi dávky. Cieľom nariadenia je podporiť hľadanie práce v tom členskom štáte, v ktorom dotknutá osoba bezprostredne predtým platila príspevky na poisťňu v nezamestnanosti a zároveň aj to, aby tento štát niesol bremeno výplaty dávky v nezamestnanosti. Pri uplatnení nároku na dávku v nezamestnanosti v štáte posledného zamestnania sa neskúma, aké väzby má žiadateľ v tejto krajine, ale doby poisťňenia dosiahnuté podľa jej legislatívy sa zohľadnia automaticky, čo však nezabezpečuje automaticky vznik nároku na dávku v nezamestnanosti.

Konanie pred správnym súdom

3. Včas podanou správnou žalobou v sociálnych veciach zo dňa 14.06.2023 sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti žalovanej. Skutkovo a právne odôvodnila žalobu nasledovne: Od 01.11.2018 do 31.10.2022 pracovala pre holandského zamestnávateľa H&M Hennes & Mauritz Netherlands B.V. Po skončení pracovného vzťahu požiadala Sociálnu poisťňu o dávku v nezamestnanosti. Domnievala sa, že nárok na dávku má, keďže podľa kapitoly 6 koordinačného nariadenia (ES) č. 883/2004 by sa jej na účely nároku na túto dávku mali zohľadniť doby poisťňenia v Holandsku. Sociálna poisťňa však tieto doby nezohľadnila s odôvodnením, že počas práce pre holandského zamestnávateľa mala bydlisko v Holandsku, a teda mala žiadať o takúto dávku holandské orgány a eventuálne požiadat' o export takto priznanej dávky podľa čl. 64 koordinačného nariadenia.

Namietala, že žalovaná zdĺhavo preverovala jej pracovnú históriu na Slovensku aj niekoľko rokov spätne, aby dospela k záveru, že jej pracovná história bola „stabilizovaná“ v zahraničí, avšak nevenovala dostatočnú pozornosť jej tvrdeniu, ktoré bolo pre rozhodnutie o poskytnutí dávky v nezamestnanosti najdôležitejšie, a to, že počas posledného mesiaca práce pre holandského zamestnávateľa pracovala zo Slovenska, prostredníctvom homeoffice, tým jednoznačne splnila podmienku čl. 65 ods. 2 v spojení s čl. 65 ods. 5 písm. a) koordinačného nariadenia o tom, že počas poslednej práce pre holandského zamestnávateľa mala bydlisko na Slovensku, pričom po skončení práce pre holandského zamestnávateľa aj naďalej má bydlisko na Slovensku.

Namietala, že žalovaná vôbec nevzala do úvahy, že jej situácia ku koncu práce pre holandského zamestnávateľa už bola bydliskom stabilizovaná na Slovensku, a keďže si aj chcela nájsť prácu na Slovensku, práve slovenská Sociálna poisťňa jej mala poskytnúť dávku v nezamestnanosti, a aj kontrolovať to, či si prácu aktívne hľadá, teda jej bydlisko už bolo stabilizované na Slovensku, a z tohto dôvodu už ani nemohla žiadať o dávku v nezamestnanosti holandské orgány, keďže na zachovanie nároku na túto dávku by sa v Holandsku musela zdržiavať ďalšie 4 týždne potom, čo by sa stala nezamestnanou (čl. 64 ods. 1 písm. a) koordinačného nariadenia). Až po uplynutí tohto času mohla v zmysle odporúčania Sociálnej poisťovne požiadat' o export tejto dávky na Slovensko a presťahovať sa na Slovensko. Aby si mohla zachovať nárok na holandskú dávku v nezamestnanosti, musela by sa do Holandska účelovo vrátiť a zdržiavať sa v ňom ešte počas doby 4 týždňov a až potom odísť na Slovensko. Sociálna poisťňa však pri tomto odporúčaní, aby sa vrátila na Slovensko až po tomto čase ignorovala, že na Slovensku už počas celej tejto doby mala bydlisko. Namietala, že nikde v rozhodnutí žalovaná nenaznačuje, že by skutočnosť, že počas posledného mesiaca práce pre holandského zamestnávateľa pracovala zo slovenského homeoffice, bola pre ňu sporná. Zalovaná túto skutočnosť, ktorá pre ňu nebola sporná, však nezákonne vyhodnotila ako úplne nerelevantnú pre záver o jej bydlisku.

Namietala, že koordinačné nariadenie v uvedených dvoch ustanoveniach čl. 65 ods. 2 a ods. 5 písm. a) nehovorí nič o tom, ako dlho malo obdobie bydliska na Slovensku počas práce pre holandského zamestnávateľa trvať, resp. nehovorí nič ani o tom, že by malo trvať počas celého trvania poslednej práce pre holandského zamestnávateľa. Hovorí len, že by malo trvať počas tejto práce a aj po jej skončení. Ak by aj prijala argumentáciu Sociálnej poisťovne v napadnutom rozhodnutí alebo argumentáciu Najvyššieho správneho súdu v uznesení 7Sžsk/53/2021 zo dňa 25.10.2022 o tom, že bydlisko nemala na Slovensku pred prácou na homeoffice, minimálne by platilo, že počas práce pre holandského zamestnávateľa mala bydlisko síce najprv v Holandsku, no neskôr už na Slovensku, kde trvá aj naďalej. Mala za to, že je potrebné prihliadať na skutočnosť, že minimálne by nebola pravda, že bydlisko mala v Holandsku počas celého trvania poisťňenia podľa holandských predpisov. Ku koncu obdobia totiž nespochybniteľne mala bydlisko na Slovensku, na Slovensku má bydlisko aj naďalej, a preto mala za to, že v zmysle čl. 65 ods. 2 a čl. 5 písm. a) koordinačného nariadenia má nárok na dávku v nezamestnanosti podľa slovenských predpisov.

Poukázala na svoju dobrú vôľu posledný mesiac pracovať z *hommeoffice* len preto, lebo bola pripravená skončiť prácu pre holandského zamestnávateľa a presťahovať sa na Slovensko, z jej strany nešlo o obchádzanie koordinačných nariadení. S konceptom bydliska sa zoznamovala len postupne, ak by bola bývala vedela o uznesení NSS z 25.10.2022, kedy už však niekoľko týždňov bola na Slovensku a pracovala na *homeoffice*, o to viac by sa zariadila tak, aby teda v Holandsku ostala aspoň tie 4 týždne. Poukázala na to, že podľa čl. 23 ods. 4 Ústavy SR občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť. S tým, že by sa mala vrátiť do Holandska však žalovaná pracovala ako s optimálnym scenárom pre ňu.

Taktiež namietala, že pri posudzovaní jej pracovnej histórie na Slovensku od roku 2011 zrejme došlo k zámene s jej sestrou, keďže časť tejto dokumentácie sa v jej spise nenachádza, hoci by sa v ňom nachádzať mala. Možno sa omylom nachádza v spise jej sestry, ktorá však v spomínanom roku bola žiačkou 7. ročníka a nemohla ešte byť pracovne aktívna.

4. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe zo dňa 13.11.2023 poukázala na to, že žaloba nespĺňa zákonné náležitosti, osobitne nie je zřejmý žalobný návrh (§ 202 ods. 1 písm. g/ SSP). Aj pri neformálnom posudzovaní správnej žaloby (§ 202 ods. 2 Správneho súdneho poriadku) nemôže toto podanie žalobkyne obstáť ako úplné a zrozumiteľné, spĺňajúce zákonné náležitosti správnej žaloby, navrhla, aby Správny súd v Banskej Bystrici žalobkyňu vyzval na odstránenie nedostatkov tohto podania postupom podľa § 59 Správneho súdneho poriadku. Z vecného hľadiska považovala žalovaná svoj postup pri posúdení nároku na dávku v nezamestnanosti žalobkyne za správny a zákonný. V podrobnostiach odkázala na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a predložený administratívny spis.

K žalobným námietkam, v ktorých žalobkyňa rozvíja svoje úvahy, polemizuje s odvodnením napadnutého rozhodnutia a zdôrazňuje, že posledný mesiac pred návratom na Slovensko vykonávala prácu pre holandského zamestnávateľa formou *homme office*, žalovaná uviedla, že pokiaľ žalobkyňa argumentuje, že posledný mesiac pracovala pre holandského zamestnávateľa formou *home office*, tak táto skutočnosť nemôže zvrátiť záver, že zvyčajné miesto jej pobytu bolo v posudzovanom období v Holandsku. Pri posúdení bydliska je situácia dotknutej osoby vždy posudzovaná komplexne a fyzická prítomnosť žalobkyne počas jedného mesiaca na Slovensku nemôže zvrátiť objektívnu situáciu, ktorá spočíva v jej dlhodobej predchádzajúcej prítomnosti v Holandsku (a predtým od roku 2013 v Spojenom kráľovstve). Tiež je nevyhnutné prihliadnuť na to, že príslušná holandská inštitúcia potvrdila vo formulári U002 dobu poistenia v nezamestnanosti podľa holandských právnych predpisov kontinuálne, až do 31. októbra 2022. Aj počas žalobkyňou deklarovaného výkonu práce formou *home office* pre holandského zamestnávateľa teda žalobkyňa nepretržite podliehala holandským právnym predpisom.

K námietke žalobkyne ohľadne povinného zotrvania na území Holandska pri požiadaní o export dávky v nezamestnanosti z Holandska žalovaná uviedla, že lehotu štyroch týždňov v zmysle článku 64 základného nariadenia je možné skrátiť a povoliť odchod osobe do krajiny jej pôvodu aj pred jej uplynutím. Žalobkyňa si však nárok na dávku v nezamestnanosti v Holandsku, teda v štáte, kde bola dlhodobo poistená v nezamestnanosti a odvádzala poistné, vôbec neuplatnila, čo nezodpovedá koncepcii poistenia v nezamestnanosti podľa koordinačných nariadení Európskej únie v oblasti sociálneho zabezpečenia.

K problematike *lex loci laboris* sa viackrát vyjadril aj Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, naposledy v rozsudkoch sp. zn. 7Ssk 47/2022, zo dňa 26. apríla 2023, sp. zn. 7Ssk 73/2022, zo dňa 31. mája 2023 a sp. zn. 7Ssk/169/2022, zo dňa 27. septembra 2023, na ktoré žalovaná v tejto súvislosti odkázala na podporu svojej argumentácie.

Nemôže obstáť ani námietka žalobkyne, že by bola postupom žalovanej pri posudzovaní nároku na dávku v nezamestnanosti nútená k opusteniu jej vlasti. V Európskej únii platí zásada slobodného pobytu osôb, ktorá platí na pracovné i súkromné účely, podľa zväženia žalobkyne a jej osobných preferencií. Žalovaná žiadnym spôsobom nevstúpila do subjektívnej sféry žalobkyne, ktorá prirodzene Slovenskú republiku vníma ako svoju vlasť. Pri posúdení bydliska žalobkyne sa žalovaná dôsledne riadila objektívnymi kritériami podľa článku 11 vykonávacieho nariadenia; v tomto súvislosti žalovaná odkázala na rozsudky Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, napr. sp. zn. 7Ssk/103/2021 zo dňa 25. októbra 2022 alebo sp. zn. 7Ssk 39/2022 zo dňa 26. apríla 2023.

Navrhla, aby súd žalobu zamietol podľa § 190 Správneho súdneho poriadku.

5. Žalobkyňa v replike zo dňa 28.11.2023 opätovne akcentovala, že posledný mesiac vykonávala zárobkovú činnosť, ktorá zakladala poistenie podľa holandských právnych predpisov, formou *home office* už zo Slovenska, z čoho odvíja záver, že za miesto jej bydliska pre účely dávky v nezamestnanosti je potrebné považovať Slovensko. Zásada *lex loci laboris* sa podľa názoru žalobkyne v citovaných rozsudkoch Súdneho dvora Európskej únie odráža úplne inak, ako ju uplatňuje žalovaná. Žalobkyňa

pripustila, že „značný čas mala objektívne bydlisko v Holandsku“, rozhodujúci podľa jej názoru je však okamih presťahovania a následného uplatnenia nároku na dávku v nezamestnanosti na Slovensku. Poukázala na to, že na Slovensku má bydlisko doteraz. Od 01.08.2023 je zamestnaná v SNP Slovakia, s.r.o.

6. Žalovaná v duplike zo dňa 07.12.2023 uviedla, že výklad pojmu bydlisko žalobkyňou nemôže obstať. Všetky kritériá článku 11 vykonávacieho nariadenia sú založené na skúmaní okolností a situácie osoby (osobnej, rodinnej, pracovnej, bytovej, daňovej a pod.) v konkrétnom časovom úseku, ktorý predchádza okamihu posudzovania (resp. okamihu uplatnenia dávky). V rámci toho časového úseku je porovnávaná prítomnosť osoby na území dotknutých štátov, v ktorom štáte sa nachádzajú najbližšie rodinné väzby osoby, kde je vykonávaná a zdaňovaná zárobková činnosť osoby a pod. Pri výklade, ktorý ponúka žalobkyňa, by za miesto bydliska vždy musela byť považovaná Slovenská republika, pretože každý, kto ukončí prácu v inom členskom štáte Európskej únie, sa po návrate z tohto štátu a pri uplatnení nároku na dávku už nachádza na Slovensku (pár dní alebo aj mesiac ako je tomu v prípade žalobkyne). Toto ale zjavne nie je účelom koordináčnych nariadení Európskej únie v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré sú postavené na zásade, že nárok na dávku v nezamestnanosti sa má uplatňovať v štáte posledného zamestnania osoby, s prípadnou možnosťou následného exportu dávky v nezamestnanosti (článok 64 základného nariadenia) do krajiny, kam si osoba ide hľadať nové zamestnanie. Nemôže byť teda rozhodujúci len časový okamih samotného uplatnenia nároku na dávku v nezamestnanosti na Slovensku (prípadne aj krátkodobé, mesačné zotrvanie na tomto území pred uplatnením nároku), ako sa toho domáha žalobkyňa, ale celé posudzované obdobie, resp. celé obdobie, kedy bola osoba zárobkovo činná v inom členskom štáte Európskej únie.

Právny rámec

7. Podľa § 493e zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. júla 2023, konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.

8. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

9. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

10. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

11. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

12. Podľa § 104 ods. 4 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. do obdobia poistenia v nezamestnanosti na nárok na dávku v nezamestnanosti sa nezapočítava obdobie poistenia v nezamestnanosti, ktoré bolo získané ku dňu vzniku predchádzajúceho nároku na dávku v nezamestnanosti.

13. Podľa § 105 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. poistencovi, ktorý splnil podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti, nárok na dávku v nezamestnanosti vzniká odo dňa zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie a zaniká uplynutím podporného obdobia v nezamestnanosti. Podporné obdobie v nezamestnanosti je šesť mesiacov. Do podporného obdobia v nezamestnanosti sa nezapočítava obdobie, počas ktorého poistenec nemá nárok na výplatu dávky v nezamestnanosti z dôvodu uvedeného v § 106.

14. Podľa § 105 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. nárok na dávku v nezamestnanosti zaniká vždy dňom vyradenia poistenca z evidencie uchádzačov o zamestnanie a dňom priznania starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%.

15. Podľa § 106 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. rok poistenia v nezamestnanosti je 365 dní poistenia v nezamestnanosti.

16. Podľa čl. 61 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej aj len „základné nariadenie“) príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

17. Podľa čl. 61 ods. 2 základného nariadenia s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania,
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

18. Podľa čl. 65 ods. 2 základného nariadenia úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

19. Podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

20. Podľa čl. 11 ods. 1, 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania Nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej aj len „vykonávacie nariadenie“), ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby, na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a. dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b. situáciu dotknutej osoby vrátane:

i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely. Ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

21. Podľa čl. 1 ods. 3 písm. j) základného nariadenia na účely tohto nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

22. Podľa čl. 1 ods. 3 písm. k) základného nariadenia „pobyt“ znamená prechodné bydlisko.

23. Podľa čl. 10 základného nariadenia (zamedzenie súbehu dávok) pokiaľ nie je ustanovené inak, toto nariadenie nepriznáva ani nezachováva nárok na niekoľko dávok toho istého druhu za jednu a tú istú dobu povinného poistenia.

Posúdenie veci správnym súdom

24. Správny súd v Banskej Bystrici ako vecne príslušný podľa ust. § 10 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení účinnom do 30.06.2023 (ďalej len „SSP“) bez nariadenia pojednávania za splnenia procesných podmienok podľa § 137 ods. 4 SSP v spojení s § 107 ods. 1 písm. a) a contrario, keď účastníci konania nepožiadali o nariadenie pojednávania a správny súd nepovažoval nariadenie pojednávania za potrebné, pričom deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na webovom sídle súdu, preskúmal napadnuté rozhodnutie, prvostupňové rozhodnutie ako aj priebeh administratívneho konania predchádzajúci ich vydaniu, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti rozhodnutia žalovanej (§ 135 ods. 1 SSP) aj za aplikácie ust. § 203 ods. 2 SSP a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná z nasledujúcich dôvodov:

25. Primárne správny súd poukazuje na to, že nevzhladol za potrebné, ako navrhol žalovaný, vyzývať žalobkyňu na odstránenie väd žaloby spočívajúcej v chýbajúcom žalobnom návrhu. Správny súdny poriadok výslovne ukladá správne súdu povinnosť posudzovať správnu žalobu fyzickej osoby v sociálnych veciach neformálne (§ 202 ods. 2 SSP). Neformálne posudzovanie žaloby znamená, že správny súd o nej ďalej koná aj bez toho, aby formálne obsahovala všetky náležitosti podania (§ 57 SSP) alebo osobitné náležitosti správnej žaloby v sociálnych veciach (§ 202 ods. 1 SSP). Predpokladom ďalšieho postupu správneho súdu je avšak ustálenie toho, aké rozhodnutie alebo opatrenie a ktorého orgánu verejnej správy je žalobou namietané. Z obsahu správnej žaloby žalobkyne zo dňa 14.06.2023 bolo zrejme, ktoré konkrétne rozhodnutie a ktorého orgánu verejnej správy žalobou žiada preskúmať. Prílohou žaloby bolo žalobou napadnuté rozhodnutie. V prípade, že správny súd vzhladne dôvodnosť žaloby, v zásade jediný procesný spôsob, ako o žalobe rozhodnúť, je zrušiť druhostupňové rozhodnutie, jediná limitácia správneho súdu spočíva v tom, že zrušiť aj prvostupňové správne rozhodnutie môže len na návrh žalobcu (§ 191 ods. 3 SSP).

26. Na požiadavku neformálneho posudzovania správnej žaloby v sociálnych veciach fyzickej osoby nadväzuje ďalšia zákonná požiadavka vyplývajúca z § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP, podľa ktorej správny súd pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je viazaný žalobnými bodmi, rozsahom ani dôvodmi žaloby. To znamená, že správny súd môže prihliadnúť aj na iné skutkové a právne dôvody (§ 202 ods. 1 písm. e/, v spojení s § 182 ods. 1 písm. e/ SSP), než sú uvedené v žalobe.

27. Na úvod, správny súd poukazuje na to, že podľa základného pravidla obsiahnutého v článku 61 ods. 1 a 2 základného nariadenia sa doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu zohľadnia, ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov. Z dôvodu, že žalobkyňa takto doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jej zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahla, bolo potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané v Holandsku môžu zohľadniť podľa článku 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia, ktorý predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla, a podľa ktorého by žalobkyňa poberala dávky v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky, ako keby sa na ňu tieto predpisy vzťahovali počas jej poslednej činnosti zamestnanca, a to v prípade, ak si na území Slovenska zachovala bydlisko.

28. Pod pojmom „bydlisko“ v zmysle únie sa nechápe trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa článku 1 písm. j) základného nariadenia pojem „bydlisko“ znamená zvyčajné bydlisko, t. j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely vykonávacieho nariadenia je chápané ako „centrum záujmov“ v spojení s článkom 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-90/97 Swaddling, bod 28). Kritériami na určenie centra záujmov sú najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov. Zároveň platí, že tento zoznam, ktorý nie je taxatívny, nestanovuje žiadne preferenčné poradie rôznych kritérií vymedzených v odseku 1 tohto článku.

29. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovanej vyplynulo, že žalobkyňa bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahla doby poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy. Z tohto dôvodu by bolo možné zohľadniť dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú na území iného členského štátu EÚ, v danom prípade v Holandsku, kde žalobkyňa pracovala, do celkovej doby poistenia v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 ods. 1 základného nariadenia len v prípade preukázania zachovania pevných väzieb a bydliska na území Slovenskej republiky počas výkonu posledného zamestnania na území členského štátu Európskej únie.

30. V danej konkrétnej veci bolo potrebné posúdiť najmä to, či žalovaná ako aj prvostupňový orgán v dostatočnom rozsahu vykonali dokazovanie, správne právne postupovali, t. j. či ich postupom a rozhodnutím bol naplnený účel zákona č. 461/2003 Z.z., či bolo dodržané základné a vykonávacie nariadenie. Spornou skutočnosťou zásadného významu, na základe ktorej žalovaný správny orgán nepriznal žalobkyni nárok na dávku v nezamestnanosti, je posúdenie zachovania centra záujmov žalobkyne počas jej posledného zamestnania v Holandsku a záver, že dobu poistenia v nezamestnanosti získanú na území Holandska nie je možné zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 základného nariadenia.

31. Správny súd dospel k záveru, že správne orgány v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti žalobkyne vyčerpávajúco a podrobne zhodnotili všetky skutočnosti pri posudzovaní zachovania väzieb žalobkyne na území Slovenskej republiky na základe zhodnotenia všetkých zabezpečených dôkazov. V podrobnostiach správny súd odkazuje na zhodnotenie jednotlivých okolností samostatne ako aj vo vzájomnej súvislosti v prvostupňovom rozhodnutí ako aj v napadnutom rozhodnutí, ktorých podstatné závery sú zachytené aj v konštatlačnej časti tohto rozsudku.

32. Podľa správneho súdu žalovaná sa v dostatočnom rozsahu zaoberala pre vec podstatnými otázkami, a to: (i) charakter, sezónnosť a stálosť zamestnania vykonávaného žalobkyňou v Holandsku; (ii) dĺžkou a spôsobom skončenia pracovnoprávneho vzťahu; (iii) miestom pobytu žalobkyne v Holandsku; (iv) frekvenciou a dôvodmi návratov/návštev žalobkyne a jej rodiny v Slovenskej republike; (v) nadobudnutím a užívaním nehnuteľnosti v Slovenskej republike, ktoré správne viedli správne orgány k záveru, že žalobkyňa mala centrum svojich záujmov počas výkonu poslednej pracovnej činnosti v Holandsku, a teda sa na ňu nevzťahuje čl. 65 ods. 2 a 5 základného nariadenia, a teda nie je možné použiť pravidlo sčítania dôb poistenia v zmysle čl. 61 základného nariadenia.

33. Zo žalobných námietok vyplýva, že žalobkyňa vytýkala napadnutému rozhodnutiu nedostatočné odôvodnenie resp. zistenie skutkového stavu, keď žalovaná nezohľadnila skutočnosť, že žalobkyňa pracovala posledný mesiac pracovného pomeru pre zamestnávateľa Hennes & Mauritz Netherlands B.V formou homme office zo Slovenska, čím opätovne získala bydlisko na Slovensku. V tomto smere je ale potrebné zdôrazniť to, že žalovaná pri odôvodnení napadnutého rozhodnutia vychádzala z odvolacích námietok žalobkyne, ktorá v nich akcentovala zachovanie väzieb so Slovenskou republikou počas trvania celej pracovnej histórie v Holandsku s poukazom na občianstvo Slovenskej republiky, návštevu zdravotníckych zariadení na Slovensku, že v Holandsku nevlastnila žiadne nehnuteľnosti, bývala v podnájme, návštevy Slovenska niekoľkokrát ročne. Skutočnosť, že posledný mesiac pracovala z rodičovského domu v Bánovciach nad Bebravou uviedla na podporu svojich tvrdení o zachovaní bydliska na Slovensku. Až v správnej žalobe v podstate namietala skutočnosť prenesenia centra záujmov z Holandska naspäť na Slovensko. Správny súd preto dospel k záveru, že samotná skutočnosť, že žalovaná nepodala vo vzťahu k času, spôsobu a intenzite „prechodu“ žalobkyne do bežného života

v Slovenskej republike žalobkyňou požadované odôvodnenie, neznamená, že by jej rozhodnutie bolo v tomto smere nepreskúmateľné, a teda nezákonné.

34. Podľa správneho súdu sa jedná o v správnej žalobe novo vznesenú argumentáciu o prenesení centra záujmov žalobkyne po dlhoročnom pracovnom pôsobení na území Holandska naspäť na územie Slovenskej republiky, a to v časovej súvislosti s jej posledným zamestnaním pre zamestnávateľa Hennes & Mauritz Netherlands B.V, keď v poslednom mesiaci pracovného pomeru od 01.10.2022 do 31.10.2022 pre tohto zamestnávateľa fakticky pracovala z územia Slovenskej republiky formou homme office, ukončila nájomný vzťah k bytu k 30.09.2022 (skončenie rental contract – č. I. 32-33 súdneho spisu), a teda bývala a pracovala už na území Slovenskej republiky, teda mala bydlisko už na Slovensku. Správny súd dospel k záveru, že ani uvedená argumentácia nemá relevanciu spochybníť zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Správny súd nie je treťou inštanciou v administratívnom konaní. Žalovaná v napadnutom rozhodnutí uviedla zrozumiteľnú argumentáciu o tom, že pojem bydlisko je autonómny pojem komunitárneho práva, pri jeho vyhodnotení je potrebné vziať do úvahy niekoľko kritérií a ani samotné faktické bývanie na území Slovenska posledný mesiac pracovnej činnosti podľa správneho súdu nemôže založiť kritérium bydliska vo vzťahu k poslednej činnosti žalobkyne ako zamestnanca na území Holandska, ktorá činnosť trvala 4 roky- od 01.11.2018 do 31.10.2022. Tým správny súd nespochybňuje, že existuje možnosť prenesenia centra záujmov, (napr. v prípade, že poistenec po rokoch strávených aj napr. s rodinou v zahraničí sa rozhodne vrátiť na Slovensko, relokuje sa, ale dochádza na týždňovky za prácou do zahraničia), čo však nie je prípad žalobkyne, kedy podľa správneho súdu možno uvažovať o tom, že došlo k preneseniu centra záujmov, zmene bydliska v zmysle komunitárneho pojmu, na územie Slovenskej republiky, najskôr od 01.11.2022, teda po pracovnej činnosti v Holandsku (podmienka výnimky v zmysle čl. 65 základného nariadenia).

35. Podľa pravidiel EÚ pre koordináciu sociálneho zabezpečenia je poistenec v zásade povinný požiadať o dávku v nezamestnanosti v krajine, kde naposledy pracoval (podľa zásady lex loci laboris), a to aj vtedy, keď sa plánuje presťahovať alebo vrátiť do svojej domovskej krajiny. Jednotlivé členské štáty môžu mať vnútroštátne predpisy, ktoré stanovujú ďalšie podmienky pre pobyt a uplatnenie nároku na dávku v nezamestnanosti po skončení práce. Súčasťou zásady lex loci laboris je to, že poistenec musí prijať aj tieto podmienky po skončení práce v krajine, v ktorej odvádzal odvody a zariadiť si osobné záležitosti tak, aby splnil tieto podmienky, ak chce poberať dávku v nezamestnanosti v tomto členskom štáte. Neznalosť pravidiel v tomto prípade nemôže byť kompenzovaná požadovaním dávky v nezamestnanosti v členskom štáte, do ktorého sa poistenec odsťahuje a má úmysel ďalej v ňom žiť a pracovať, a to ani keď má poistenec občianstvo alebo citový vzťah k tomuto štátu. Vzhľadom na vyššie uvedené poukaz žalobkyne, že by bola nútená v rozpore s Ústavou SR opustiť územie SR vyhodnotil správny súd ako nedôvodnú argumentáciu.

36. Námietku, že by napadnuté rozhodnutie nemalo oporu v administratívnom spise pre chýbajúcu dokumentáciu o pracovnej histórii žalobkyne vyhodnotil správny súd ako všeobecnú námietku, žalobkyňa neuviedla, ktoré dokumenty, ktoré našli odraz v napadnutom rozhodnutí, podľa nej chýbajú a zámenu so sestrou správny súd nezistil.

37. Správny súd uzatvára, že správny orgán prvého stupňa a rovnako odvolací orgán za účelom posúdenia vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti žalobkyne postupovali v súlade s hmotnými aj procesnými právnymi predpismi, rozhodnutia náležite odvodnili, a teda správny súd nezistil žiaden dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia, a preto žalobu pri aplikácii § 190 SSP zamietol. Správny súd ani nad rámec žalobných bodov (§ 203 ods. 2 SSP) nezistil dôvody, ktoré by odôvodňovali zrušenie napadnutého rozhodnutia.

38. Žalobkyňa nebola v konaní úspešná, preto jej správny súd náhradu trov konania nepriznal podľa § 167 ods. 1 SSP a contrario. Rovnako súd nepriznal náhradu trov ani žalovanej v zmysle ust. § 168 SSP a contrario, keďže súd nevzhladol v okolnostiach prípadu danosť výnimočných dôvodov pre priznanie náhrady trov konania žalovanej ako orgánu štátnej správy

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (§ 439, § 440 SSP) v lehote 1 mesiaca od doručenia rozhodnutia správneho súdu, prostredníctvom správneho súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. O kasačnej sťažnosti rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Kasačnú sťažnosť možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správny súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.